

Rejtő Jenő:

Központi ügyelet

SZEREPLŐK:

A kapitány

Bakonyi

Kerekes

Fogalmazó

ELSŐ KÉP

('Két asztal a függöny előtt, egyiknél ül Bakonyi, Kerekes jön.')

BAKONYI: Jó napot, Kerekes úr. Magát várom.

KEREKES: Engem? Biztos ebben?

BAKONYI: Miért ne volnék biztos?

KEREKES: ('leül'): Piszok viszonyok vannak. Egy jó nevű pesti ügyvéd már odáig süllyed, hogy engem vár.

BAKONYI: Éppen azért várom magát, mert most szegény emberre van szükségem. És magáról tudom, hogy egy szegény ember.

KEREKES: Én?! Én szegény ember?! Azok az idők már elmúltak, amikor én még szegény ember lehettem. Tudja, ki szegény ember? A Krausz Simire mondják, a Praupera szegény. Mikor még én szegény ember voltam, akkor nekem is jól ment.

BAKONYI: Hát hagyjuk ezt.

KEREKES: De ne hagyjuk! Engem ne nevezzen szegény embernek. Ezt kikérem a Bethlen grófnak! Én legfeljebb koldus vagyok.

BAKONYI: Hát nézze, Kerekes. Én szeretném, ha maga pénzt keresne. Komoly üzletről van szó. Én most udvarolok egy lánynak...

KEREKES: És az nekem egy üzlet, ha maga udvarol? Az magától egy naplopás.

BAKONYI: Ha nem hagy kibeszélni, nem fog megérteni. Udvarolni kezdett a lánynak egyszerre egy rendőrkapitány, bizonyos Ficsinger.

KEREKES: Ficsinger. Hogy lehet evvel a névvel udvarolni.

BAKONYI: A lány bizonytalan, látszik rajta, hogy még nem határozott, hogy Ficsinger is tetszik neki, én is tetszem neki.

KEREKES: Képzelem, milyen lehet az a Ficsinger!

BAKONYI: Én egész bizonyos vagyok benne, hogyha egyszer megszabadulnék attól a Ficsingertől, csak egy estére, ha őszintén kitárhatnám magam a nő előtt, mint egy... mint egy...

KEREKES: Mondjuk, mint egy ajtót. Azt szokták kitárni.

BAKONYI: Az istenért, hallgasson már! A következőkről van szó. Megbeszéltük ma a leánnyal és a szüleivel, hogy együtt elmegyünk vacsorázni. Kilencre megyek értük a lakásukra, és onnan kimegyünk valahova a zöldbe. Ficsinger ma a központi ügyeleten teljesít

szolgálatot, de azt mondta, hogyha nem történik valami különösebb bűntény, akkor átadja a szolgálatot egy kollégájának, és eljön. Hát én azt szeretném, ha Ficsinger kapitány kilencre sem jöhetne el a szolgálatból. Akkor mi elmennénk vacsorázni a leánnyal, és vacsora után én egészen biztos nyeregbe kerülnék.

KEREKES: Lovagolni is fognak?

BAKONYI: A nőnél kerülnék nyeregbe! Nekem mindent megérne, ha Ficsinger kapitány ma este kilenckor nem jelenhetne meg a leánynál, ha például maga ezt elő tudná idézni, kaphatna tőlem száz pengőt.

KEREKES: Istenem! Száz pengő! De hogy tudnám én ezt előidézni?

BAKONYI: Jelentkezik például fél kilenckor a központi ügyeleten, és bejelent valamit Ficsingernek, amivel kilencig föltartóztatja. Mondjuk, hogy magánál valami lopás történt.

KEREKES: És ha kiderül, hogy nem történt nálam semmi?

BAKONYI: Akkor a hatóság félrevezetéséért megbüntetik egypár pengőre, és azt én kifizetem.

KEREKES: Más büntetés nincs?

BAKONYI: Mondja már: felfüggesztik a politikai jogait. Szóval ha Ficsinger kapitány nem jelenik meg ma este kilenc órára, akkor maga, becsületszavamra, holnap kap száz pengőt.

KEREKES: Hát nem bánom. Legyen százhusz.

BAKONYI: Annyit nem ér meg.

KEREKES: Ügyvéd úr, gondolja meg, ez nem gyerekiség: a politikai jogaimat kockáztatom...

BAKONYI: Száz pengő, egy fillérrel sem több, azt is csak akkor, ha Ficsinger kapitányt feltartóztatja. Találjon ki egy jó lopást.

KEREKES ('siralmasan'): Uram, mit lohatnak el az én lakásomból? A végrehajtó a múltkor felírt egy ebédlőasztalt, és mikor félrehajtotta a terítőt, kiderült, hogy egy sezlon. A gyerekeim a sublótban alszanak, stanicliből esszük a levest...

BAKONYI: Mondja, hogy van valami gyűjteménye, amit semmiféle szegénység nem tudott elrabolni magától. És abból loptak most..

KEREKES: Jó lesz például egy zálogcédula-gyűjtemény? Vagy van egy szép fizetésmeghagyás-gyűjteményem?

BAKONYI: Mondja, hogy örökölt egy pipatóriumot, ilyesmit, tudja. És egy értékes pipát a tizenötödik századból elloptak.

KEREKES: Kiröhögnek. Láta maga az én szoba-konyhás lakásomat az Aggteleki utcában? Most én mondom, hogy onnan elloptak egy pipát a szilvóriumból?

BAKONYI: Mondja, hogy volt egy vagyont érő japán selyempincsije.

KEREKES: Majd én kitalálok valami olyasmit, tudja, egy gyűjteményt, ami minden polgárnak lehet, mintha azt mondanám, rojtosnyakkendő-gyűjtemény...

BAKONYI: Az nem jó...

KEREKES: Tudom: De ha nincs más! Szóval én majd kitalálok valamit. Maga menjen el nyugodtan, a kapitány nem fog eljönni, és maga holnap nyeregben lesz.

BAKONYI: Nehogy hiba legyen...

KEREKES: Uram, bízva rám magát: már nyergelheti a nőt. ('Sötét.')

MÁSODIK KÉP

('Központi ügyelet. Rendőrségi szoba, íróasztal stb. Jelen vannak a kapitány és a fogalmazó. A kapitány lecsatolja a kardját.')

KAPITÁNY: Kérlek, én átadom neked az ügyeletet, úgy is visszajövök nemsokára..

FOGALMAZÓ: Nyugodtan elmehetsz. Megbocsátasz, de kifut a teám:

KAPITÁNY: Csak tessék, nézz utána. (Egyedül marad, fütyül, kézbe veszi a sapkáját.)

KEREKES ('jön be, kissé révetegen'): Jó estét kívánok.

KAPITÁNY: Jó estét. ('Megigazítja a szegfűt, indul.')

KEREKES ('eléje áll'): Kérem, én egy feljelentést teszek...

KAPITÁNY: Miről van szó?

KEREKES: Egy izé... Egy roppant súlyos lopásügyben...

KAPITÁNY ('félre akarja tolni'): Majd a fogalmazó úr...

KEREKES ('újra eléje áll'): Kérem, ez egy nagyon súlyos ügy, ami biztosan belekerül az összes világlapokba... Ebből politikai bonyodalmak lehetnek...

KAPITÁNY: Hát mit loptak el?

KEREKES: Előrebocsátom, hogy nekem egy nagyon értékes gyűjteményem van, amit a felmenő ági őseimtől örököltem... És innen tűnt el, egy értékes fehér szőrű japán selyem nadrágtartó.

KAPITÁNY: Maga bolond?

KEREKES: Ne tereljük, kérem, az ügyet mellékvágányra. A kapitány úrnak ez lehet közömbös, de nekem... ('Elcsukló hangon.') Nekem mindenem volt ez a hózentráger... A legszebb darab volt a nadrágtartóriumban...

KAPITÁNY: Hát kérem, akkor is majd a fogalmazó úr felveszi a panaszt, nekem most sürgős dolgom van, és kilencre el fogok menni.

KEREKES: Hogyhogy el fog menni? Mikor szenzációs lopás fordult elő a fővárosban, akkor a kapitány úr csak úgy el fog menni?

KAPITÁNY ('megigazítja a zubbonyát, felteszi a sapkáját): Jól néznénk ki, barátom, ha minden tolvaj mellé egy rendőrkapitányt kellene állítani. Na, csak menjen be a fogalmazó úrhoz. . . ('Indul.')

KEREKES: Szóval lopásért nem marad itt, kapitány úr? ('Eléje áll.') És ha azt mondom, hogy betörés történt? És ha azt mondom, hogy rablással párosult erőszak?... Erőszakkal párosult rabló?! ('A kapitány előtt megy hátrafelé.') Súlyos betöréses elmezavar!

KAPITÁNY: Hallja, ne álljon elém! ('Eltolja.') Majd a fogalmazó úr...

KEREKES: De nekem csak önhöz van bizalmam, kapitány úr! Én a vakbelemet is Ádámmal vettem ki! Nekem a cvikkeremet a Grósz Emilia!...

KAPITÁNY: Hallja, ne fogjon meg! ('Fél lábbal már kilépett.') Menjen be fogalmazó úrhoz.

KEREKES ('gyorsan'): És ha azt mondom, hogy gyilkosság történt?

KAPITÁNY ('visszalép'): Tessék?

KEREKES: Ha azt mondom, hogy gyilkosság történt?! Mialatt a kapitány úr nyugodtan szórakozik, azalatt egy meggyilkolt ember élete forog kockán!

KAPITÁNY: Gyilkosság történt? Ki a gyilkos?

KEREKES ('gondolkozik, aztán hirtelen'): Én! Kapitány úr, én egy gyilkos vagyok! Gyilkoltam.

KAPITÁNY: Szóval maga gyilkolt? Foglaljon helyet, kérem...

KEREKES ('félre'): Úgy látszik, itt finom dolog gyilkosnak lenni. ('Leül.') Igen, uram! Én gyilkoltam!

KAPITÁNY ('lecsatolja a kardját'): Hát miért nem ezt mondta mindjárt! Mikor bejött?

KEREKES ('félre'): Akkor még azt hittem, hogy olcsóbban csinálja.
(Fenn') Nem kellemes dolog ilyesmit bevallani.

KAPITÁNY: Úgy látom, ön most olyan sokállapotban van, hogy nem képes vallomástételre... Nem akar pihenni éjszaka?

KEREKES ('mintha azt mondaná, azt elhiszem'): Dehogy! Sohasem voltam még ilyen jó lelkiállapotban vallomáshoz! Én vallani akarok!

KAPITÁNY ('megnézi az óráját'): Nekem jogomban van önnek reggelig pihenést engedélyezni.

KEREKES: Ne tessék nekem engedélyezni! Ilyen trükkön én már túl vagyok! Talán a kapitány úrnak van dolga?!

KAPITÁNY: Úgy látom, zavartan viselkedik... ezért gondolom...

KEREKES ('elképedve'): Én?! Én zavarosan viselkedek?! Ha akarja, felmondom a nagyegyszeregyet. Kiszámítom magának, hogyha tizenötezer dollárt el akar adni, mit kaphat zugban, mit kaphat a Nemzeti Banknál és mit kaphat a törvényszéken... ('Negédesen megfenyegeti') Nem szabad bliccelni...

KAPITÁNY: Összevissza beszél, de ha úgy érzi, hogy vallomást tud tenni, akkor kihallgathatom. ('Az alábbiak alatt ír.') Neve?

KEREKES: Kerekes.

KAPITÁNY: Született?

KEREKES: Krakauer.

KAPITÁNY: Mikor született?

KEREKES: Ezerkilencszázkettedik március idusán.

KAPITÁNY: Szóval egész pontosan mikor?

KEREKES: Szeptember hat.

KAPITÁNY: Az előbb azt mondta, hogy márciusban született.

KEREKES: Úgy tudtam, hogy március idusa szeptember hatodikán van.
Az aradi vértanúk emlékűnnepén.

KAPITÁNY ('ír'): Az október hatodikán volt.

KEREKES: Hát mi ez itt, kihallgatás vagy történelmi óra?

KAPITÁNY: Csak hallgasson. Szóval ön vallomást akar tenni egy gyilkosság ügyében. Ki az áldozat?

KEREKES: Én vagyok az áldozat. Őt már nem zárhatják be, de nekem talán még a politikai jogaimat is megvonják... Kérem, nagyon ideges vagyok, meg tetszik engedni, hogy rágyújtsak én is?

KAPITÁNY: Tessék...

KEREKES: Köszönöm. ('Elveszi a kapitány elől a tárcáját, kivesz egy cigarettát és még egyet.') Ezt későbbre. Ha esetleg újra ideges leszek...

KAPITÁNY: Mikor történt a gyilkosság?

KEREKES: Tegnap. Pontosabban ma előtt egy nappal.

KAPITÁNY: Kit ölt meg?

KEREKES: Hát kit szokott az ember megölni? A feleségemet...

KAPITÁNY: Mondjon el mindent sorjában.

KEREKES: Hát izé... A gyilkosság ott kezdődött, hogy megnősültem.

Húsz év előtt, egy derűs áprilisi napon...

KAPITÁNY: Csak nem akarja itt kezdeni?! A gyilkosságot mondja el!

KEREKES ('gúnyos'): Siet, kapitány úr? Siet?

KAPITÁNY: Sietek vagy nem sietek! Mindegy! A tárgynál maradjon.

KEREKES: Szóval egy derűs tegnapi napon, reggel kerestem a nadrágtartómat. Nagyon kedves családi ékszerem volt, édesanyámtól örököltem, ő hordta szegény, amíg élt...

KAPITÁNY: Ezt nem értem. Hogy hordhatott az édesanyja nadrágtartót, amíg élt?

KEREKES: Mert miután már nem élt, nem kellett neki hózenetráger.

('Siránkozva.') Hát hordanak a halottak hózenetráger?

KAPITÁNY: És az édesanyja hol hordta?

KEREKES: A retiküljében. Ez volt a kabalája. Szóval kora reggel volt, mikor belépett hozzám a feleségem.

KAPITÁNY: Maga törvényesen esküdt férje az áldozatnak?

KEREKES: Igenis, kérem. Én vagyok a hulla férje. Megkérdeztem tőle, hogy drágám, hol van a nadrágtartóm? Mire ő röviden válaszolt... közben este lett.

KAPITÁNY: Az előbb azt mondta, hogy reggel volt.

KEREKES: Mikor kérdeztem, reggel volt, mire befejezte a választ, este lett. ('Töri a fejét.') Szóval leszállt az est... ('Töröli a homlokát.') Jöttek a csillagok, és sehol semmi...

KAPITÁNY: Kérem, ne húzza a vallomást, nekem még dolgom van.

KEREKES ('kitör'): A kapitány úrnak most dolga van?! Hát ezért fizettem én a drága adót az államnak? Így bánnak velem, miután gyilkoltam?!

KAPITÁNY: Hallja, ne kiabáljon, üljön nyugodtan.

KEREKES: Hát jó... csak még azt mondja meg, kapitány úr, hány óra van?

KAPITÁNY: Háromnegyed kilenc.

KEREKES: Hát akkor folytassuk.

KAPITÁNY: Szóval veszekedés volt maguk között?

KEREKES: Kimondottan veszekedés nem volt. Inkább mondhatnám azt, hogy nézeteltérés.

KAPITÁNY: Miféle nézeteltérés?

KEREKES: A feleségem hozzám vágta a lavórt. Ettől elöntött a... a izé..

KAPITÁNY ('siettet'): A düh.

KEREKES: Nem. A mosdóvíz. No és aztán izé... ('Félre.') Csak tudnám, hogy kell gyilkolni... ('Fenn.') Én hozzávágtam a feleségemhez... egy cipőkanalat. ('Törölgeti a homlokát.') Erre ő... izé... hozzám vágott valamit a könyvespolcra.

KAPITÁNY: Mit?

KEREKES: Jókai összes műveit. Félbőrben. Vagy egész vászonban... Egy darabig türtem... az Új földesúrnál elöntött a düh... a Fekete gyémántoknál már elvesztettem némileg a nyugalمامat, és izé. . .

KAPITÁNY: Mondja csak ki: megütötte.

KEREKES ('élénken'): Úgy van! Megütöttem.

KAPITÁNY ('szelíden biztatja'): Fojtogatni kezdte, nem?

KEREKES ('örömmel'): De igen! Dehogynem!

KAPITÁNY: Csak mondja tovább.

KEREKES: A kapitány úr jobban tudja... hát én fojtogattam... egyre fojtogattam... így telhetett el vagy egy félóra... közben a szobalány behozta a vacsorát... ('Törölgeti a homlokát.') Jó éjszakát kívánt és kiment... na és aztán...

KAPITÁNY: Aztán mi történt?

KEREKES ('kedvesen biztatja'): Na mi történt? Na? Na mit gondol, mi történt?...

KAPITÁNY: Koffer?

KEREKES ('nem érti'): De mennyire! De mennyire koffer! Látom, hogy a kapitány úr ért valamit ehhez...

KAPITÁNY: Szóval elővett egy koffert? És mit csinált aztán?

KEREKES: Hát izé... hát mit szokott az ember csinálni egy kofferral...hozzávágtam... aztán letepertem arra a kofferra, és ütöttem...

KAPITÁNY: Verte, rúgta ott a kofferon. ('Ír.')

KEREKES ('kínban'): Úgy van... kufferon... rúgtam... egyszerre észrevettem, hogy izé... hogy izé...

KAPITÁNY: Hogy nem él.

KEREKES ('örömmel'): Köszönöm!... Észrevettem, hogy az a bölcs mindenható magához szólította. Már nem volt benne élet, de még beszélt. Ez olyan reflexugatás volt... aztán ott feküdt...

KAPITÁNY: Aztán? Mit tett?

KEREKES ('elcsukló hangon, fájdalmasan'): Leültem vacsorázni. Húsleves volt, babfőzelék és retek... a leves kihűlt...

KAPITÁNY: No és mi lett az áldozattal?

KEREKES: Ő is kihűlt. Aztán fölaprítottam...

KAPITÁNY: Az áldozatot?

KEREKES: A retket.

KAPITÁNY: És tudott nyugodtan vacsorázni?!!

KEREKES ('sírva'): Hát hogy tudtam volna nyugodtan vacsorázni? Hát lehet nyugodtan vacsorázni, mikor a szomszédban a Schwartzék folyton rádióznak?

KAPITÁNY: Maga nagyon cinikus. Tudja, mit fog kapni ezért?

KEREKES ('sírva, önkéntelenül'): Legyen nyugodt, kialkudtam... izé... a sorssal megalkudtam.

KAPITÁNY: Na, szóval ott volt az áldozat, ott volt a koffer... ('Bíztatja.') Na, mondja...

KEREKES ('félre'): Mit akar ez folyton avval a kofferral?! ('Fenn.') Hát ott volt a koffer... gondoltam, most elutazom Siófokra... és hát kinyitottam a koffert... és..

KAPITÁNY: És beletette az áldozatot.

KEREKES ('rájön'): Ja úgy! Hát persze!

KAPITÁNY: És belement az áldozat a kofferba?

KEREKES: Nem ment bele. Be kellett tenni. . .

KAPITÁNY: Szóval nem ment bele, de azért bele kellett tenni... Tehát maga... tehát kénytelen volt, hogy a halott belemenjen, na?..

KEREKES: Na? Kitalálja?

KAPITÁNY: Feldarabolta.

KEREKES ('megütközve'): A koffert?

KAPITÁNY: Nézze, ne alakoskodjék. Jobb, ha bevallja. Feldarabolta az áldozatot!?

KEREKES: Köszönöm! ('Megcsókolja.') Isteni ötlet! Köszönöm!

KAPITÁNY: Hallja! Üljön le! Szóval bevallja?

KEREKES: Hát be. Négy egyforma sniclire vágtam a megboldogultat, és elhelyeztem a kofferban. Akkor már alig volt benne élet... Azután megpróbáltam aludni...

KAPITÁNY: És?

KEREKES: Sikerült.

KAPITÁNY: Hol van most a koffer?

KEREKES: Hát izé... feladtam... illetve leadtam...

KAPITÁNY: Pályaudvar?

KEREKES: I... igen... indulási oldal...

KAPITÁNY ('feláll, átszól a másik szobába'): Kérlek, Ferenc. ('A belépő fogalmazóhoz.') Ezt az embert vegyétek őrizetbe. Borzalmas gyilkosságot követett el, minden itt van a jegyzőkönyvben. Nyomban ki kell szállni a Keleti Pályaudvarra...

KEREKES: Beszállni kell, mert az indulási oldalról van szó...

FOGALMAZÓ ('nyersen'): Hallgasson!

KEREKES: Uram! Velem így nem lehet beszélni! Én egy gyilkos vagyok!

KAPITÁNY ('újra felvett mindent'): Én most megyek.

KEREKES: Érdemes még? Fél tízkor?...

KAPITÁNY: Úgy látszik, bolondnak tetteti magát. ('Fogalmazóhoz.') Hát, kérek, intézkedj. Én nem akarok belefolyjni a dologba, ez Ficsinger kapitány reszortja, és tudod, hogy én csak helyettesítettem őt ma este.

KEREKES: Halt! Ez egy szörnyű tévedés! Ich bin Unschuldig! Száz pengőt loptak ki a zsebemből. Ártatlan vagyok!

KAPITÁNY: Hát nem ölte meg a feleségét?

KEREKES: Hiszen ha legalább az igaz lenne!

Függöny